

هیچک از نمایندگان مخالف نبوده و نیست فقط اگر کسی هم نظری داشته برای این بوده که آنها بمصارف روشنائی و تعزیه داری برسد که اینک من تقاضا و استدعا کردم که علاوه بر ۲۴ هزار تومان ۲۴ هزار تومان هم اضافه شود که سرفیر موسی ابن جعفر هم چرافی اضافه شود متأسفانه این مسئله کشف نشد که اینها بمصرف میرسد یا خبر؟ یا چقدرش بمصرف میرسد و چقدرش نمیرسد حالیک چند قلم برجسته آنرا آقایان تفکیک کردند و آوردند بمجلس ما هم رأی دادیم فقط ۲۰۰ قلم مانده است آنهم سالی ۱۰ تومان ۵۰ تومان و ۶۰ تومان و برای مخارج معابد مقدسه است و یک اقلامی ماند است که مال ضعاف است

مثلا یک عریضه ایستکه متولی مسجد و کیل از شیراز نوشته که سالی ۶۵ تومان را که برای روشنائی مسجد و کیل که آقایان غالباً دیده اند از بناهای خیلی عالی و عظیم دنیا است

یکی هم راجع بمسجد سلطانی است . حالا اگر آقایان اجازه می دهند بقیه لایحه روشنائی بمجلس بیاید و مذاکره شود که هیچ والا اگر میل ندارند اجازه بفرمایند این دو قلم که راجع باین دو مسجد است و گاهی شاید بعضی ایالات که می آمدند وقت میکردند و برای بقای این بنا یکصد تومانی خرج میکردند بمجلس آمده و تکلیفشان معلوم شود

حالا یک همچو مسجدی که یک مقدار قلبی روشنائی دارد و این هم کاغذی است که متولی آنجا نوشته و استدعا کرده است نوشته شود این ۶۰ تومانرا بدهند حالا اگر آقایان میل دارند بفرمایند همه لایحه بمجلس آمده و رأی داده شود والا این دو قلم را که یکی متعلق بمسجد جامع و یکی مسجد سلطانی است که در عرض سال هم شاید بیش از ۹۰ تومان نمیشود بنده پیشنهاد میکنم تفکیک شده و جزء دستور شود

رئیس - لایحه روشنائی جره دستور بود ولی تصادف کرد با قانون ممیزی و در هفته آینده جزء دستور خواهد شد (مجلس یکساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۲۳۵
صورت مشروح مجلس
یوم چهارشنبه نهم حوت
۱۳۰۱ مطابق یازدهم
رجب ۱۳۴۱

مجلس تقریباً دو ساعت قبل از غروب بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید.

(صورت مجلس جلسه قبل را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - در صورت جلسه ای برادی نیست ؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای قمی

(اجازه)

آقای میرزا ابراهیم قمی - بنده در صورت مجلس عرضی ندارم راجع به ماده سوم قانون ممیزی سؤال دارم اگر اجازه بفرمائید عرض کنم

رئیس - دیروز بنا بود رأی بگیریم مذاکرات کافی است یا خیر؟

اسم جنابعالی هم در درجه هشتم بود.

سهم السلطان - کافی شد

رئیس - خیر عده برای رأی گرفتن کافی نبود.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - معلوم میشود کافی است .

(پیشنهاد آقای امیر ناصر

بشرح ذیل قرائت شد)

چون در ولایات گرمسیری فارس و بعض ولایات دیگر مزارعی موجود است که از آب چاه (کارچاه) مشروب می شود و همه ساله برای تنقیه و تعمیر آن چاهها و خریداری اسب و گاوی که جرح و دولا ب آنرا بچرخاند و لوازم دیگر آنها مصارفی در کار است که از عایدات خالص مالک میکاهد لهذا بنده پیشنهاد می کنم ماده سیم به ترتیب ذیل اصلاح و تکمیل شود.

در نقاطی که زراعت فقط از آب قنات و گاواچاه مشروب شود دو عشر الی آخر ماده

(امیر ناصر)

رئیس - بفرمائید

امیر ناصر - توضیح بنده در مقدمه پیشنهاد ذکر شده و دیگر محتاج به توضیح نیست .

آقایانی که از فارس و سایر نقاط گرمسیر اطلاع دارند میدانند که یک قسمت عمده زراعت نقاط گرمسیر بوسیله گاواچاهائی است که از آنها آب میکشند و زراعت میکنند و این خرج فوق العاده دارد و البته آقایان نمایندگان فارس از این قضیه کاملاً مستحضر هستند و باید بهمان میزانی که موضوع میشود برای آنها هم موضوع شود.

مخیر - بنده تقاضا میکنم این پیشنهاد را بکمسیون ارجاع بفرمایند تا در آن باب قدری صحبت شود .

(پیشنهاد آقای شیخ الاسلام

اصفهان راجع باده

اول قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که ماده ۳ حذف شود و در عوض جمله عشر عایدات خالص در ماده اول نوشته شود از املاک قنات آب نیم

عشر و از املاک رود آب یک عشر و از املاک بین بین صربع عشر

(شیخ الاسلام اصفهانی)

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام اصفهانی - چون آقای طباطبائی اظهار نگرانی از زیاد صحبت کردن فرمودند بنده مختصراً توضیح میدهم عقیده بنده این است که از قنات آب نیم عشر و از رود آب یک عشر و از بین بین صربع عشر گرفته شود ولی آقا را هم متذکر میکنم که در شور اول هر کس نظریه داشته باشد و کمسیون آن نظریه را تأمین نکرده باشد باید عقاید خودش را در شور دوم تکرار کند آنوقت اگر کمسیون غفلت کرده رفع شود یا اینکه کمسیون دلایل را اظهار کند تا پیشنهاد کننده متقاعد شود یا بمخالفت اولی باقی بماند حرف نزدن بعقیده بنده صحیح نیست

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله عضو کمسیون هستید ؟

حاج شیخ اسدالله - راجع باین ماده مستقل بنده اجازه خواستم راجع به اصلاح نبود .

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد (اجازه)

حاج میرزا علی محمد - گویا آقای شیخ الاسلام و سایر آقایان ندانند که تمام پیشنهادها بکمسیون ارجاع شده یک یک تحت مذاکره و مذاقه در آمده هر کدام قابل توجه شده ضمیمه گردیده و هر کدام نشده چنانچه رجوع کنند به کتابچه ثبت در آنجا یکسکی یکسکی رأی گرفته شده و رد شده باید بدانند که در کمسیون غفلتی نشده است و اما بنده نفهمیدم بچه مناسبت آقای شیخ الاسلام فرمودند خرج قنات آب و رود آب موضوع شود .

رئیس - آقایانیکه پیش نهاد آقای شیخ الاسلام را قابل توجه میدانند قیام بفرمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

(پیشنهاد آقای دست غیب

بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم در ماده سوم بعد از نقطه زراعت کلمه باغات و بسامین هم ذکر شود و بعد از جمله عایدات خالص مالک آب قید شود

بعد از کسر کردن زکوة واجب شرعی در تبصره هم بعد از کلمه نمی کنند جمله غیر از زکوة واجب افزوده شود (دست غیب

رئیس - آقای دست غیب بفرمایند ؟ (گفتند بلی)

(پیشنهاد آقای حاج میرزا

مرتضی بمضمون آتی

قرائت شد)

پیشنهاد می کنم در نقاطی که زراعت فقط از آب قنات مشروب میشود دو عشر و نیم برای مخارج کسر شود

(حاج میرزا مرتضی)

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی

(اجازه)

حاج میرزا مرتضی - بنده اطلاع دارم قنواتی که در غالب نقاط آباد میشود بقیمت های خیلی گزاف و در طول زیادی ایجاد می شود حتی هشت فرسخ و ده فرسخ طول این قنوات است و این دو عشر که برای این قنوات موضوع کرده اند خیلی کم است و ببرد هیچ جای این قنوات نمیخورد

و البته باید این ملاحظه را بکنند که برای مالک اگر یک قایده اقلان ندارد ضرر هم نداشته باشد از جیب خودش ندهد عقیده بنده این است که برای مخارج قنوات دو عشر و نیم موضوع شود که اقلان مخارج تنقیه و لارویی و گل کشی بشود برای مالک ضررش کمتر باشد از اینجهت بنده این پیشنهاد را کردم دیگر رد قبول آن بسته به نظر آقایان است

رئیس - آقای رفعت الدوله عضو کمسیون هستند .

رفعت الدوله - بلی

رئیس - بفرمائید

رفعت الدوله - همان بصیرتی را که آقای حاج میرزا مرتضی از قنوات دارند بنده هم دارم در کرمان خرج قنات زیاد است ولی باما نظریات آقایان نمایندگان یزد که قنواتشان بیشتر از کرمان بود تبادل افکار کردیم و بیش از دو عشر هم خرج ندارد

دولت هم که با ملت فرقی ندارد اگر برای ملت ضرر دارد این مالیات را نمیگوئیم که دولت بخورد خرج همین ملت می شود این حرفها مال زمان استبداد بود امروز ملت ایران باید بعنوان اهانه به دولت کمک کند .

رئیس - آقایانی که پیش نهاد آقای حاج میرزا مرتضی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد .

(پیشنهاد آقای کروی شرح

ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم بهر یک از مستثنیات یک عشر اضافه شود و در جنگلها نیز دو عشر مستثنی شود .

(حاج شیخ محمد حسن)

رئیس - آقای کروی

(اجازه)

کروی - افراد مملکت ما همانطور

که بموجب قانون ملزم میشود که یک قسمت از عایدات خود را برای امور مملکتی بدولت بپردازند بموجب قانون دیانتشان هم ملزمند حقوقی از عایدی خود به مستعینین بپردازند و این مسئله نباید غفلت ورزید هیچ تفاوتی نمی کند ولی ما باید ملاحظه آن مالیات را هم بکنیم همینطور اموالیکه متعلق بز کوه و خمس هستند آنها هم در ابتدا مکلفند که قسمتی از آنرا اگر خمس و اگر ز کوه است عشر بمستعین آن تأدیه کنند و در روز در آمد کرات اشاره شد که ز کوه را باین نوع مصارف میشود رساند و جوابی آقای مخبر دادند که علماء جایز نمیدانند وجهی از بابت مالیه اخذ شود از بابت ز کوه محسوب نخواهد شد این را صریح فرمودند این مسئله مصارف معتنه دارد مطابق نص صریح قرآن هیچکس نه علماء و نه غیر علماء نمی توانند در آن اشکالی بکنند و بگویند مصارف ز کوه با اداره کردن مملکت بر میگردد در صدر اسلام هم همچو کاری نشده که حالیه بشود فقط یک قسمتی که سهم فی سبیل الله باشد اورا تفسیر کرده اند که مخصوص بجهاد است و یک قسمتی از آن بجهادین داده می شود نه اینکه این مصارف ز کوه مخصوص مصارف مملکتی شود این برخلاف نص صریح آیات قرآنی است اهالی این مملکت اغلب مسلمان و بموجب قانون اسلام ملزمند این مقوق را تأدیه کنند از جنگلهای باغات و متعلقات خمس وقتی صاحبان عایدی برمی دارند باید یک خمس برای مصارف معینه موضوع کنند که نزد اسلامیان مسلم است و همچنین از زراعت و باغات انگور یا نخلستان عشر اینها هم باید بمصارف خود برسد اینها را باید استثناء کرد که رعایتی نسبت بجهاد مودیان مالیاتی شده باشد و این جهت بنده تقاضا دارم بآن کسوریکه استثناء شده است در امور زراعتی یک عشر که با آن مقدار حق ز کوه موافقت میکند اضافه شود و تمنا کردم که در آنجا نسبت بجهاد دو عشر استثناء شود که مالک هم از تأدیه آن عاجز نشود بملأه تصور نشود که مؤدیان مالکین هستند و تمول آنها اقتضا میکند که یک مبلغی بدولت بدهند خیر اینطور نیست همانطور که در دادن گمرکات ظاهراً تجار بادولت طرفند ولی معنیاً افراد مملکت حقوق گمرکی تأدیه مینمایند یعنی تجارت آن حقوق گمرکی را بر قیمت امته اضافه میکند و اجناس را بر مردم گران می فروشد خود گران امته مردم را از یاد آورده است و همچنین ممکن نیست که مالک این بار را بدوش خودش بکشد بلکه تا بتواند بر رعیت تحمیل میکند و هر طور که می خواهد بار رعیت مقاطعه میکند بنا بر این ما باید رعایت حال رعیت بیچاره را بنمائیم و وقتیکه بگوشه و کنار نگاه می کنیم می بینیم که اغلب رعایا بواسطه بی چینی و پریشانی می آیند عملکی میکنند و باز هم می بینند شغل عملکی پیدا نمیشود آنوقت

می آیند داخل در نظام میشوند باین واسطه این مطلب را باید در نظر داشت و قشون هم یک اندازه وحسی دارد و وقتیکه شای رعیت نداشته باشید دولتی ندارید که قشونی لازم داشته باشد باین جهت باید رعیت را حفظ کرد .

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای گروسی را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای کلزونی قرائت میشود :

شرح ذیل قرائت شد

بنده پیشنهاد می کنم که در تبصره ماده ۳ از محصول زراعت دیم هم یک عشر و نیم موضوع شود.

رئیس - آقای کلزونی (اجازه)

آقای میرزا علی - در خصوص زراعت دیم دیروز بنده اشاره کردم که آن زراعت محتاج بآب نیست ولی از آن طرف فراموش کردند که زراعت دیم یک سال و دو سال آن سرمایه هم که مالک مصرف کرده است عایدش نمیشود آقایان جواب فرمودند که آفت را منظور داشته اند در صورتیکه این مسئله ربطی به آفت ندارد مثلاً خشک سالی بوده محصول زیادی حاصل نشده است باین جهت بنده تصور میکنم ضرر زراعت دیم از برای زارع بیشتر از زراعت قنات آب است بملأه اگر آقایان در نظر داشته باشند زراعتی که بواسطه آب قنات یا آب رودخانه مشروب میشود یک مزارعی دارد البته باید بدانند که عایدی آنها هم زیاد است باین واسطه باید در مقابل آن عایدی زیاد یک مالیاتی بدولت بدهد ولی چون عایدی زراعت دیم کم است پس باید مالیات آن هم کمتر باشد و همانطور که برای اراضی قنات آب یارود آب و یا بین مزارعی منظور داشته اند خوب است که برای زراعت دیم هم یک عشر بعنوان مزارع کسر شود .

رئیس - نظر کمیسیون چیست ؟

مخبر - این پیشنهاد هم بکمیسیون مراجعه شود

(پیشنهاد آقای سید الملک بمضمون ذیل قرائت شد

این پیشنهاد مینمایم که جزء دیم از ماده (۳) بطریق ذیل نوشته شود :

در نقاطیکه از آب قنات رودخانه مشروب میشود (بتناسب دو عشر و یک عشر) از عایدات مالک الی آخر

(سید الملک)

مخبر - این پیشنهاد هم بکمیسیون مراجعه شود

(پیشنهاد آقای حائریزاده بشرح ذیل قرائت شد)

حائریزاده - پیشنهاد میکنم جمله اول ماده (۳) بعبارت ذیل نوشته شود :

در نقاطیکه زراعت فقط از آب قنات مشروب شود نصف

رئیس - این را هم قبول میکنید که بکمیسیون مراجعه شود .

مخبر - خیر رای بگیرید

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - در جلسه گذشته مختصراً به عرض رساندم که باید تفاوت مزارعی علاوه بر مزارع قنات و نهیریکه از رودخانه جدا میشود برای آن سرمایه که بجهت حفرت قنات مصرف شده است پیش بینی کنیم بمقدیم بنده باید آن تفاوت و مزارع تقریباً نصف عایدی باشد یعنی اگر از زراعت پهلوی رودخانه یک عشر گرفته میشود نیم عشر گرفته شود و چون در آن ماده اول مذکور نشد در اینجا برای مستثنیات و کسورش مباحثه میشود و بنده عقیده دارم که برای مزارع نصف موضوع شود و مابقی حکم سایر اراضی واقع شود

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود .

(بترتیب ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده سوم عرض کلمه دو عشر سه عشر نوشته شود (یعقوب الموسوی)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - اولاً اینکه آقای حاج میرزا علی محمد در جواب آقای شیخ الاسلام فرمودند که پیشنهاد در کمیسیون تحت نظر واقع شده است بنده که اطلاع ندارم و باید مخبر کمیسیون جواب آن شخص اعتراض کننده و پیشنهاد کننده را بدهد و الا بمجرد اینکه کمیسیون قانع نشد فایده ندارد شور دوم برای این است که مخبر کمیسیون بگیرد باین دلیل کمیسیون این پیشنهاد را قبول نکرد و الا حرف مخبر علم امام نیست که برای بنده حجت باشد از این موضوع میگذریم خود آقایان کاملاً مستحضرند که مملکت ما مملکتی است کوهستانی و هر کس یک سرمایه دارد آن را صرف میکند و از کره آب بیرون میآورد و احداث قناتی می نماید و اگر کسی از حال مالکین مطلع باشد و بداند که آن مالکین بیچاره چقدر گرفتار مزارع خرابی قنات هستند زیرا چاه باید پاک کند و قنات احداث کند در این صورت تصدیق می - کنید نظر بآبادی مملکت و برای اینکه قنات زیاد شود و سرمایه داران سرمایه خود را صرف آبادی مملکت و احداث قنات می نمایند باید وسایل تشویق و تسهیل را فراهم آورد باین جهت بنده پیشنهاد کرده ام نسبت باراضی که با آب قنات

مشروب میشود از مالیات سه عشر کم شود زیرا وقتی که مالکین همچو خیری دیدند تشویق و ترغیب شده فحراً در صد احداث قنات و آبادانی مملکت بر میآیند و از این حیث هم فایده برای خود آنها است و هم برای آبادی مملکت و وقتی که قنات زیاد شد کشت و زرع زیاد تر شده و طبعاً عایدات دولت هم افزوده خواهد شد و این سه عشری که بنده پیشنهاد کرده ام کم شود هم برای مالکین و رعایا خوب است که در صد از زیاد قنات بر میآیند و هم برای دولت و مملکت

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . پیشنهاد آقای قمی قرائت میشود .

(باین ترتیب قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در اراضی که حق مالک را از قرار خمس ادا میکند برای مزارع قنات یارود آب از سهم مالک دو عشر بایک عشر و نیم را کسر نکنند (ابراهیم قمی)

رئیس - آقای قمی (اجازه)

آقا میرزا ابراهیم قمی - نگرانی بنده بالآخره به صفر برسد و نتیجه این ماده و دو ماده قبل این است که تحمیلات فوق العاده بر مردم میشود و بالتبجیه یک قسمت مملکت از مالیات معاف میشوند متلاذرنجان و خسته و آذربایجان و قسمتی از لرستان حق مالک خمس است و بریک قسمت دیگر تحمیل میشود مثلاً دهی که صد خروار عاری داشته باشد بیست خروار مالک میبرد و دو عشر هم برای قنات کم میکنند میشود شانزده خروار و از شانزده خروار هم دولت یک خروار و شصت من مالیات میگیرد پس عایدات دولت از بین میرود و از آن هشتاد خرواری که دیگران برده اند هیچ فایده برای دولت منظور نیست و ابداً فکری برای این قسمت نکرده اند و در نقاطی که عایدات مالک پنج یک یا هفت یک یا سه یک است در آنجا عایدات دولت بالمره از بین میرود این است که بنده مستقدم این ماده باید بکمیسیون ارجاع شده و در باب حقوق دولت یک فکری شده مجدداً بمجلس بیاید این است هر ایش بنده و دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای مخبر ارجاع این ماده را به کمیسیون قبول دارند ؟

مخبر - این ماده ربطی به دولت ندارد

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای قمی را قبول دارند قیام فرمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای سالار معظم قرائت میشود

(باین ترتیب قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم در ماده سوم قسمت

دوم باین ترتیب نوشته شود و در نقاطی که از آب قنات و اقلاً نصف زراعت از رودخانه مشروب میشود یک عشر و نیم هم چنین در تبصره ماده سوم نوشته شود از محصول زراعت دیم و سراب و چشمه نیم عشر از عایدات مالک بعنوان مزارع کسر میشود (محمد علی مافی)

رئیس - آقای سالار معظم (اجازه)

سالار معظم - چون قسمت اول این پیشنهاد تقریباً مثل آقای حاج میرزا عبدالوهاب است که به کمیسیون ارجاع شده است بنا بر این گمان نمیکنم توضیحات زیادی لازم داشته باشد اما راجع بقسمت های دیگر عرض می کنم .

دهاتی که از یک رودخانه که در آن در جریان است زراعتشان مشروب می شود بجاست که یک عشر و نیم کسر شود .

ولی آن دهاتی که فقط از رودخانه که در بهار یکی دو ماه جریان داشته باشد زراعتش مشروب شود یک عشر و نیم از بابت مزارع کسر کردن یک ظلم و تعدی است و ۲ عشر باید کسر شود و راجع بزراعت دیم هم بنده معتقدم مقداری بعنوان مزارع باید کسر شود برای اینکه یک قسمت عده از زراعت مملکت دیم است و این زراعتی که از نعمت آب جاری معروم است باید مالکین را باین کار تشویق و ترغیب کرد .

نه اینکه بایک مالیات زیادی اورا بکلی از بین برد بخصوص که مالک از زراعت دیم فقط یک حق میگیرد و بعضی جاها هشر میگیرد همین جهت هم مالیات اغلب آن دهات بر عده رعیت است و اگر این قانون تصویب شود مالیات را مالک خواهد داد حتی در زمانی که آقای فهیم الملک پیشنهاد کردند گفته بودند ترتیبی بنمایند که این قسمت اصلاح شود .

پس اگر بنا باشد مالک بذر و سایر مزارع رعیت را هم بدهد و پنج یک یک هم بگیرد هیچ مقدار هم برای مزارع کسر نشود گمان میکنم تحمیل زیادی بر مالک است و بعقد بنده نیم عشر هم زیاد نیست

مخبر (این که فرمودند املاک یادارانه باید بدهند خاطرشان را متذکر می کنم که یادارانه مطابق این قانون معاف کرده اند و اما راجع بمزارع دیم بنده تصور نمیکنم که شخم و تعیم چندان مزارعی داشته باشد این که فرمودند بعد از این مالیات را باید مالک بدهد این طور نیست اگر چه دولت از برای گرفتن مالیات مالک را خواهد شناخت لکن دولت در مقررات بین مالک و رعیت به هیچ وجه دخالت نخواهد کرد نهایت این که مالک از رعیت گرفته و بدولت می دهد و آن روابط و مناسباتی که بین رعایا و مالکین بوده است باقی خواهد بود و اگر هم در آن تغییراتی پیدا شود بر حسب تراخی خودشان خواهد بود .

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای سالار معظم را قابل توجه می دانند قیام نمایند .

(عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

(پیشنهاد آقای آقا سید فاضل به مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم :

عبارت ذیل در خاتمه تبصره اضافه شود بذر در صورتی که بهمه مالک باشد موضوع خواهد شد .

سالار معظم - چون قسمت اول این پیشنهاد تقریباً مثل آقای حاج میرزا عبدالوهاب است که به کمیسیون ارجاع شده است بنا بر این گمان نمیکنم توضیحات زیادی لازم داشته باشد اما راجع بقسمت های دیگر عرض می کنم .

دهاتی که از یک رودخانه که در آن در جریان است زراعتشان مشروب می شود بجاست که یک عشر و نیم کسر شود .

ولی آن دهاتی که فقط از رودخانه که در بهار یکی دو ماه جریان داشته باشد زراعتش مشروب شود یک عشر و نیم از بابت مزارع کسر کردن یک ظلم و تعدی است و ۲ عشر باید کسر شود و راجع بزراعت دیم هم بنده معتقدم مقداری بعنوان مزارع باید کسر شود برای اینکه یک قسمت عده از زراعت مملکت دیم است و این زراعتی که از نعمت آب جاری معروم است باید مالکین را باین کار تشویق و ترغیب کرد .

نه اینکه بایک مالیات زیادی اورا بکلی از بین برد بخصوص که مالک از زراعت دیم فقط یک حق میگیرد و بعضی جاها هشر میگیرد همین جهت هم مالیات اغلب آن دهات بر عده رعیت است و اگر این قانون تصویب شود مالیات را مالک خواهد داد حتی در زمانی که آقای فهیم الملک پیشنهاد کردند گفته بودند ترتیبی بنمایند که این قسمت اصلاح شود .

پس اگر بنا باشد مالک بذر و سایر مزارع رعیت را هم بدهد و پنج یک یک هم بگیرد هیچ مقدار هم برای مزارع کسر نشود گمان میکنم تحمیل زیادی بر مالک است و بعقد بنده نیم عشر هم زیاد نیست

مخبر (این که فرمودند املاک یادارانه باید بدهند خاطرشان را متذکر می کنم که یادارانه مطابق این قانون معاف کرده اند و اما راجع بمزارع دیم بنده تصور نمیکنم که شخم و تعیم چندان مزارعی داشته باشد این که فرمودند بعد از این مالیات را باید مالک بدهد این طور نیست اگر چه دولت از برای گرفتن مالیات مالک را خواهد شناخت لکن دولت در مقررات بین مالک و رعیت به هیچ وجه دخالت نخواهد کرد نهایت این که مالک از رعیت گرفته و بدولت می دهد و آن روابط و مناسباتی که بین رعایا و مالکین بوده است باقی خواهد بود و اگر هم در آن تغییراتی پیدا شود بر حسب تراخی خودشان خواهد بود .

این است که بهمان لفظ مزارع خواستیم این مقصود را برسانیم و تصریح بپذیریم نکرده باشیم زیرا در ماده دوم می نویسد :

بعد از وضع بذر در صورتی که بر عهده مالک باشد در هر صورت خواه زراعت دیمی خواه غیر دیمی باشد بذر کسر میشود

رئیس - رای می گیریم .

بقابل توجه بودن این پیشنهاد .

آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

آقا سید فاضل - بنده استدادمی کنم .

(پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده سوم عرض کلمه ۲ عشر ۳ عشر نوشته شود

(یعقوب الموسوی)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - چون پیش نهاد آقای سالار معظم رد شده بنده هم پس می گیرم .

(پیشنهاد آقای شیخ العراقرین زاده بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی)

بنده پیشنهاد میکنم که تبصره ماده سوم این قسم نوشته شود .

تبصره - از محصول زراعت دیم و سراب چشمه که مالک تحمل مزارعی برای اجراء آب نمی کند مزارع کسر نمی شود ولی در صورتی که مزارعی برای مالک داشته باشد نسبت آب رودخانه یک عشر کسر خواهد شد

مخبر - اگر بماده دوم توجه

بفرمایند بذر را غیر از مزارع گرفته و همچنین اگر بماده سوم رجوع بفرمایند می نویسد در نقاطی که زراعت فقط از آب قنات مشروب شود دو عشر که از رودخانه و قنات مشروب می شود یک عشر و نیم و در نقاطی که فقط از آب رودخانه مشروب می شود یک عشر از عایدات مالک بعنوان مزارع کسر و همچنین در تبصره می گوید از محصول زراعت دیم و سراب چشمه که مالک تحمل مزارعی برای اجراء آب آن نمی کند مزارع کسر نمی شود و همین طور در این تبصره نوشته شده است زراعت دیم آب لازم ندارد در صورتی که در خیلی از نقاط برای مالک تولید مزارعی کند البته آن مزارع را در موقعی که میخواهند مالیات بگیرند باید موضوع نمایند در این تبصره شما می نویسد که از محصول زراعت دیم و سراب چشمه مزارع کسر نمیشود در موقع عمل مالک دچار زحمت می شود و اگر این جمله را علاوه کنید چنانچه برای مالک مزارعی تولید کرد از عایدات کسر شود در موقع میزری و موقع اخذ مالیات میزین میزری میکنند اگر مالک اظهار کرد که من متحمل مزارعی می شوم آن مزارع کسر خواهد شد والا کسر نخواهد شد .

رئیس - آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - در این جا گمان میکنم که آقای شیخ العراقرین اشتباه کرده باشد برای این که اگر زراعت از آب سر آب و چشمه باشد برای مالک مزارعی ندارد و اگر مختصر مزارعی داشته باشد که نهی درست کند و آب ببندد از این مزارع بهمه رعیت است در اغلب ولایات این چشمه ها و سر آبها بهر روز زیاد میشود و به دیگر احوال پیدامی کند و حکم یک رودخانه را بیهام میکند و آنوقت مطابق رودخانه ۲ عشر بعنوان مزارع موضوع میشود و چنانچه بماده چهار ملاحظه بفرمایید و خواهید دید صریح است همان ممیز و مأمور مالیه را هم که فرمودند می رود آنجا ببینند و تشخیص بدهند که مزارعی شده است یا نه کمیسیون معین کرده و مزارعی که باید کسر شود قبل از خود قانون معین کردند و با اختیار مأمور مالیه نباشد و به مراتب برای زارع و مالک و دولت بهتر خواهد بود .

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای شیخ العراقرین زاده آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد .

(پیشنهاد آقای نجف بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم کلمه مالیات بعد از کلمه زراعت اضافه شود

(محمد نجف)

رئیس - آقای نجف (اجازه)

آقای میرزا محمد نجف - اگر آقای مخبر قبول میکنند دیگر توضیح لازم ندارد

مخبر - قبول میکنم

(پیشنهاد آقای سردار فاخر بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در تبصره ماده ۳ از محصول زراعت دیم یک عشر بعنوان مزارع کسر شود

(سردار فاخر)

(جمعی گفتند این مطلب رد شده است)

رئیس - ماده چهارم قرائت می شود :

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده چهارم چنانکه کسی فقط مالک آبی از قنات یارودخانه بوده آن را به صرف فروش یا اجاره میرساند در موقع میزری از عایدات قنات ۲ عشر و از رودخانه یک عشر بعنوان مزارع کسر شده از بقیه عایدات مالک یک عشر مالیات اخذ می شود .

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)

شیخ الاسلام - اگر چه موقع گذشته است ولی بنده می خواهم آقای گروسی را متذکر کنم و بطور خصوصی رفع اشتباه از ایشان

مالیات شلتوک نقدی بگیرند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب .
 (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده از این فرمایش آقای اقبال السلطان خیلی تعجب میکنم زیرا همیشه شلتوک جزء مالیات جنسی بوده چنانچه اغلب لواجی که از طرف دولت بکمیسیون آمده این مسئله را ثابت نموده و در هزار جا عنوان شلتوک را داشته است و در همه جا معمول بوده و مخصوصاً در مازندران و استر آباد مالیات جنسی شامل گندم و جو و شلتوک بوده است حالا اگر او را مستثنی بکنید مسئله دیگری است و مخصوصاً همان پریش بود که دوست خروار شلتوک در لایحه روشنائی معین شده بود خوب این دوست خروار شلتوک از کجا آمده ؟
 مسلماً از مالیات بوده است و گمان نمیکنم نقد دولت به تسهیر نقدی باشد .
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد .
 (اجازه)
حاج میرزا علی محمد - بنده موافقم بعد از يك مخالف عرض خواهم کرد .
رئیس - مذاکرات کافی است ؟ (گفتند کافی است)
رئیس - پیشنهاد آقای لسان الملك قرائت می شود :
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم ماده هفتم اینطور اصلاح شود :
 (مقصود از عایدات جنس گندم - جو - شلتوک - ذرت - ارزن و گاه است) الخ (لسان الملك)
رئیس - آقای لسان الملك (اجازه)
لسان الملك - در مالیات جنسی فقط جو و گندم و شلتوک را اسم برده است و ذرت و ارزن را ذکر نکرده از این جهت بنده پیشنهاد کرده ام که ذرت و ارزن هم شامل مالیات جنسی شود .
رئیس - رأی میکنیم به پیشنهاد آقای لسان الملك آقایانیکه تصویب می کنند قیام (کسی قیام نکرد)
رئیس - تصویب نشد
 رأی میکنیم بماده هفتم - آقایانی که ماده هفتم را قابل توجه میدانند . . .
 اقبال السلطان - بنده پیشنهاد دارم
رئیس - پیشنهاد آقای اقبال السلطان قرائت میشود .
 (باین شرح قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم ماده هفتم اینطور نوشته شود :
 مقصود از عایدات جنسی گندم و جو است (اقبال السلطان)
رئیس - (خطاب با اقبال السلطان) دیگر

توضیحی ندارید ؟
 اقبال السلطان - خیر عرضم را عرض کردم .
رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای اقبال السلطان را قابل توجه می دانند قیام فرمایند .
 (چند نفری برخاستند)
رئیس - تصویب نشد . پیشنهاد آقای سردار فخر قرائت میشود
 (باین مضمون قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم در سال مجامع و قحطی دولت میتواند عین جنس دریافت دارد
رئیس - آقای سردار فخر (اجازه)
 سردار فخر - يك قسمت از مالیات را از قبیل مالیات صیفی که ذرت و سیب زمینی و غیره باشد در این لایحه همچو قرارداد داده اند که تسهیر شده و دولت نقدی دریافت کند از این جهت بنده پیشنهاد کرده ام که در سال قحطی و مجامع دولت حق داشته باشد عین جنس را دریافت کند .
رئیس - باید رای بگیریم کسانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام کنند
 (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد . رأی میکنیم بماده هفتم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند .
 (جمع کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . ماده هشتم قرائت میشود
 (باین کیفیت خوانده شد)
 ماده هشتم - تریاک و تنباکو و توتون که مالیات غیر مستقیم از آنها اخذ میگردد از هر گونه عوارض مستقیم معاف خواهند بود نیز چای و کتان و تنی شکر از اداء هر گونه مالیات معاف خواهند بود
رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه)
 شیخ الاسلام اصفهانی - در این ماده سه فقره از اجناس را که مالیات غیر مستقیم میدهند استثناء کرده باین معنی که چون تریاک و توتون و تنباکو مالیات غیر مستقیم میدهند این ماده میگوید دیگر نباید مشربیه از تریاک و توتون و تنباکو گرفته شود . لذا بنده عرض میکنم از تمام اجناس که از آنها مالیات غیر مستقیم گرفته میشود مگر نباید چیزی گرفته شود و این معافیت فقط نباید منحصر به تریاک و توتون و تنباکو باشد مثلاً از انگور و سایر فوا که هم که مالیات غیر مستقیم میکنند دیگر نباید چیزی اخذ شود و همینطور از ذغالی که از جنگل ها میآورند و مالیات غیر مستقیم دارد نباید چیزی بگیرند اگر تصویب شدن این مالیات ها تنها در مجلس کافی است علت ندارد تریاک را هم که مالیاتش در مجلس تصویب نشده در این جا قید نکنند و اگر

هم این نظر احتیاطی است برای اینکه دیگر دو مالیات از این اجناس یکی یکی در سر حاصل و یکی هم هنگام ورود بشهر گرفته شود خوبست تمام چیزهایی که مالیات غیر مستقیم دارد از این عشریه معاف باشند
 مطلب دیگر اینکه در اینجا نوشته شده جای کتان و نیشکر از مالیات معافند این بسیار خوبست ولی البته آقایان سرمدار اعظم و سردار معتمد و سایر آقایانی که از رشت مطلعند میدانند که سابقاً در رشت و گیلان تخم نوغان را در همین ایران بعمل میآوردند و مصرف میکردند بعد تخم نوغان از خارجه آمد و آن تخم نوغان داخله تقریباً از میان رفت از این جهت بنده معتمد به چای و نیشکر و کتان ابریشمی هم که تخم نوغان آن در ایران عمل آمده باشد اضافه شود که اسباب تشویق شود زیرا آنوقت در جاهائی که ابریشم هست اهالی بطمع اینکه مالیات ندارد و فایده خواهند برد بیخیال خواهند افتاد که تخم نوغان بعمل آورند و همین مسئله سبب خواهد شد که کم کم ابریشم در ایران زیاد خواهد شد .
 مخبر - راجع بجای و کتان و نیشکر خود آقای شیخ الاسلام هدین فرمودند که برای تشویق اهالی لازم است از مالیات معاف باشد ولی راجع بابریشم هم اگر ایشان پیشنهاد بفرمایند بنده مخالفی ندارم و اگر مجلس قبول کند کمیسیون موافق است ولی آن شرطی که میکنند باید حتماً تخم نوغان ایران باشد شرط خوبی نیست زیرا آنوقت مکلف خواهند بود که با تخم نوغان کار ایران ابریشم درست کنند و این ابریشم را خراب خواهند کرد بنا بر این خوبست بطور مطلق بگذارند که ضرر تجارتی نداشته باشیم اما راجع به قسمت اول ماده یعنی معافیت تریاک و تنباکو بنده چون بدبختانه وقتی که این علاوه شد در کمیسیون نبودم و چون آقایان قرارداد داده اند دیگر مخالفی نمیتوانم بکنم ولی نسبت به تریاک خیلی بیخود میدانم زیرا عقیده دارم هر قدر تصفیات نسبت بتریاک میشود بهتر است بهر حال بنده نسبت بآن دفاعی نمیتوانم از دلایل او مسبق نیستم یا شاید سایر اعضاء دیگر کمیسیون دفاع کنند ولی نسبت بابریشم اگر پیشنهاد بفرمایند مخالفی ندارم .
رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)
 سهام السلطان راجع بکتیرا چون در قانونی که گذشت قرار شد مالیاتی که از کتیرا گرفته میشود در سرحد گرفته می شود در محل دیگر چیزی گرفته نشود ولی چون این قانون بعد از آن قانون نوشته میشود و در ماده اول این قانون هم نوشته شده از اراضی مزروعی و جنگلهائی طبیعی اریایی و مراتعی که با جاره داده میشود عشر عایدات

خالص مالک اعم از نقد یا جنس گرفته می شود و چون در اعتبار لفظ مراد نوشته شده طبعاً کتیرا هم شامل خواهد بود زیرا کتیرا از مرتع گرفته میشود از قراری هم که آقای مخبر امروز مذاکره میفرمودند نظرشان همین بوده است که این هم مستثنی شود بنا بر این من ضرری نمی بینم که در این ماده آنقوزه هم جزو مستثنیات قید شود و البته قید این نکته هم مقصود را برساند هم آن محظور را رفع میکند این است که بنده پیشنهاد کرده ام جزو مستثنیات ماده هشتم کتیرا و آنقوزه هم اضافه شود
رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی (اجازه)
 حاج میرزا علی محمد - آقایان در باب مستثنی کردن مالیات تریاک و توتون و تنباکو فرمودند حالا بنده نظریات کمیسیون را عرض میکنم بین مالیات انگور و یک مالیات قانونی که از مجلس گذشته است فرق است مطابق قانون قدیم که حالامدی است گذشته است تقریباً پنج مقابل از قیوت اصلی تریاک بعنوان باندرل از تریاک گرفته میشود وقتی که حساب میکنیم میزان عمومی قیمت تنباکو و تریاک را با وضع حاضر و این مالیات گراف اگر چند چیزیک اضافات دیگری هم تحصیل کنیم دیگر مردم در کاشتش مسامحه میکنند حالا اگر نمیخواهند کاشته شود آن يك نظر دیگری است اما مادام که میکارند و مال - التجاره است و يك مالیات هم میدهند باید جمع و خرجش مطابقه کند و با وضعیت امروز گمان نمیکنم جمع و خرجش با هم مطابقی بکند زیرا من شاه که دهم تبریز باشد سابقاً هفتاد تومان هشتاد تومان بود و امروز سی و هفت الی چهل تومان رسید است و وقتی که مخارجی که بارباب و رعیت تلقن میکرد حساب کنیم می بینیم این قدرها فایده ندارد
 از این جهت کمیسیون بملاحظه این که اساس تریاک کاری از بین نرود همچو مقتضی دانست که این قانون از دادن مالیات معاف باشد
 معاون وزارت مالیه - بنده در موضوع تریاک بکلی باین فرمایشات آقایان مخالفم زیرا اولاً آقایان باید بدانند این مالیاتی که از تریاک گرفته میشود ربطی ندارد با مالیاتی که از باندرل گرفته میشود زیرا از هر کدام بعنوان علیجده مالیات گرفته میشود علاوه با این مذاکراتی که این اوقات در دنیا دوا طرف تریاک میشود ما نباید کاری کنیم که فردا بگوئید پارلمان ایران تریاک را از مالیات معاف کردند در صورتی که ما تقاضا داریم که دولت ایران همه قسم مخالفت برای کشت و زرع تریاک بکند از این جهت بنده مخالفم
رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی بنده این ماده را خیلی خوب و به موقع میدانم بجهت اینکه آقایان میدانند يك مبلغ خیلی گزافی تقریباً چهار پنج مقابل قیمت تریاک از او مالیات گرفته میشود اینکه آقایان میفرمایند از مالک گرفته نمیشود اینطور نیست از خود مالک گرفته میشود منتهی مالک هم در وقت جنس میکند یا سافر میکند و با اینکه تریاک یکی از مال التجاره های صادره مملکت است پیش از این تحصیل هیچ عملی نیست اما اینکه آقای معاون میفرمایند در جمع بین الملل فلان مذاکره شده خبر ندارند که از طرف تجار اصفهان و غیره چه قدر شکایت در همین موضوع بمجلس شده که تمام شکایات آنها الان در کمیسیون عرایض موجود است
 و چون تریاک یکی از صادرات خوب مملکت است نباید بصرف اینکه در مجمع فلان دولت يك حرف هائی زده شده زراعت آن را در مملکت خود مانع و غدن کنیم .
 ما همیشه باید منافع خودمان را در نظر داشته باشیم و باید بدانیم که تریاک و تنباکو يك مال التجاره هائی هستند که از مملکت ما خارج می شوند و يك منافعی برای ما دارند
 مالک مالیات فوق العاده در مجلس برای آنها وضع کردیم در صورتی که موعده آن مالیات هم منقضی شده حالا دو بازه بیائیم يك مالیات دیگری اضافه کنیم بکلی صادرات مملکت ما را فلج خواهد کرد از این جهت بنده مخالفم .
 مگر اینکه فائل شویم که صادرات مملکت ما باید موقوف شوند والا اگر بخوایم در مقابل واردات صادرات هم داشته باشیم و از این رو يك منافعی برای ما حاصل شود بنده عقیده ندارم بر این چیزها این قدر مالیات اضافه بچیزها نداشته باشند از این جهت بنده این ماده را خیلی خوب میدانم و معتقدم همانطوریکه کمیسیون قرار داده تریاک و تنباکو باید از مالیات معاف باشند تا وسيله تشویق زار همین فراهم شده و زراعت صادرات در مملکت ما زیاد شود و هم چنین اگر از کرم ابریشم هم مالیات گرفته شود بنده خیلی موافقم زیرا اسباب تشویق خواهد شد تا بلکه انشاء الله بخواست خدا طوری شود که صادرات ما با وارداتمان تکافو و موازنه کند
معاون وزارت مالیه - لازم میدانم توضیحی عرض کنم که يك سوء تفاهاتی نشود و آن اینست مالیاتی که از تریاک گرفته میشود برای جلوگیری از استعمال داخلی خود مملکت است و برای این است

که از استعمال آن در مملکت جلوگیری بعمل آید .
حاج میرزا مرتضی - بهمین جهت باید مالیات نه بسبت
رئیس - پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصفهانی قرائت میشود :
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم که بین لفظ توتون و جمله که مالیات غیر مستقیم از آنها اخذ میگردد نوشته شود و غیر آنها و نیز بعد از لفظ نی شکر نوشته شود و ابریشم که تخم نوغان آن در ایران حاصل میآید .
 (شیخ الاسلام اصفهانی)
رئیس - (خطاب بشیخ الاسلام) آقای شیخ الاسلام - اولاً به آقای معاون وزارت مالیه تذکر میدهم که پارلمان دست نشانده هیچکس نیست و در قانون گذاری ابدأ دستور از کسی نمیگیرد مملکت ما مملکتی است آزاد و قانون گذار آن هم مجلس شورایی است و از احدی هم متابعت نخواهد کرد دستور العمل نخواهد گرفت
 اما راجع به پیشنهاد بنده که یک قسمت آن را آقای طباطبائی مخبر قبول فرمودند ما يك اصلی اتخاذ کرده بودیم که کمیسیون هر کاری ایرانی بکند غلط است و خیال میکردیم بچه بازی است تا کم کم باین روز افتادیم .
 حالا بنده باید عقیده خودم را عرض کنم که بگردن ایرانی باید کار گذاشت و معمول بوده و از میان رفته است حالا باید يك تشویقی از کسانی که آن کار را می کرده اند بشود و آنها را مجدداً بکار کردن مشغول کنیم این است که بنده آن ترتیبی را که آقای طباطبائی اظهار کردند عجلت قبول دارم یا این ابریشم مجدداً دائر شود آنوقت يك مجالی خواهد بود که برای تخم نوغان هم يك فکری بشود .
رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصفهانی را قبول دارند قیام فرمایند .
 (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 پیشنهاد آقای سهام السلطان قرائت میشود .
 (به این نهج خوانده شد)
 بنده پیشنهاد میکنم که در ماده هشتم کتیرا و آنقوزه هم در جزو مستثنیات اضافه شود -
 (سهام السلطان)
مخبر - در قانون های دیگر تصریح شده است ولی لفظ آنقوزه در آنجا نیست

حالا اگر میخواهید آنقوزه را علاوه کنید مختارید ولی در آن قانون فقط کتیرا بوده است و از پیشنهاد آقای شیخ الاسلام هم فقط لفظ ابریشم را قبول میکنند
رئیس - (خطاب به مخبر) کتیرا را قبول کردید ؟
مخبر - بلی
رئیس - باید به آنقوزه رای گرفت
سهام السلطان - قسمت راجع به آنقوزه را مسترد میدارم
رئیس - آقای آقا سید یعقوب کدام يك از این پیشنهاد ها را بخوانند
آقا سید یعقوب - هر دو را بخوانند اول آن پیشنهادی که راجع به تریاک کردم بخوانند تا توضیح عرض کنم (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم در ماده هشتم اینطور نوشته شود :
 تریاک مطابق همان مالیاتی که در دوره دوم مجلس برقرار شده است (یعقوب الموسوی)
آقا سید یعقوب - چون علت ندارد توضیح مفصل عرض کنم مراعات ماده شصت سوم را میکنم
 آقایانی که در کمیسیون قوانین مالیه بوده اند بایستی قدری ملاحظه حال دولت را هم کرده باشند مالیات مستقیمی که شما به توتون و تنباکو و غیره ملاحظه میکنید این مالیات را که مالک نمیدهد این مالیات را مردم میدهند مالیات توتون را بنده میدهم پس ما باید عایدی آن چیزی را که از زمین بیرون میآید و من خرج من الارض است ملاحظه کنیم این اولاً و ثانیاً در جواب آقای حاج میرزا مرتضی عرض میکنم دولت ما موراست حفظه الصحه ملت را ملاحظه کند ما باید طوری قانون وضع کنیم که تریاک و تنباکو هیچ در ایران نباشد اگر حفظه الصحه در مملکت باشد ما بیشتر میتوانیم در آبادی مملکت بکوشیم زیرا این ها يك چیز هائی است که هم بحال ماضر است و هم بحال انساب و اعتقاد ما باید با طوری وضع مالیات کنیم که حقیقه این چیزها از بین برود و تریاک و توتون و تنباکو در ایران نباشد ما باید يك قدم سمادتی برای این ملت برداشته باشیم .
 این است که بنده این پیشنهاد را کردم و امیدوارم آقای مخبر قبول کنند
رئیس - آقایانی که این پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .
 (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 (پیشنهاد دیگر آقای آقا سید یعقوب بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم در ماده (۸)

تریاک و توتون و تنباکو مطابق فقره اول از ماده اول مالیات اخذ شود
 (یعقوب الموسوی)
رئیس - اینکه با پیشنهاد اولی منافات دارد
آقا سید یعقوب - بنده می خواهم این را عرض کنم که در دوره قنرت و غیاب مجلس يك کار هائی کرده اند و بایستی مجلس اجازه ضمنی بکارهای غلط نداده باشد این است که بنده پیشنهاد کردم مطابق همین مالیاتی که در دوره دوم وضع شده نوشته شود این است نظر بنده حسالاً اگر آقایان قبول نکنند مختارند .
رئیس - آقای مدرس (اجازه)
مدرس - در این مسئله تریاک بنده با اظهارات آقای معاون مخالفم زیرا تا تریاک را در خارج میخرند مردم نیز می کارند و اگر نخیرند خود مردم دیگر نمیکارند و بعد از اینهم اینگونه فرمایشات را خوبست فرمایند
 لهذا باید قسمی کرد که این مال - التجاره خارج شود و نسبت بآنچه که مصرف داخله است بایستی مالیات عمده بگیرند خواه متعلق بارباب باشد خواه متعلق بر رعیت ولی آنچه که از مملکت خارج میشود بعقیده بنده نه گمراک باید بگیرند نه آن مالیات را نه این مالیات علیهذا این قسمی که در قانون نوشته شده بعقیده من خیلی خوبست و مالیات علیجده دیگر نباید گرفته شود .
 (پیشنهاد ثانوی آقای آقا سید یعقوب مجدداً قرائت شد)
رئیس - رأی میکنیم باین پیشنهاد آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (کسی قیام نکرد)
رئیس - قابل توجه نشد
 (پیشنهاد آقای سالار معظم (بتفصیل ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد می نمایم ابتدای ماده (۸) باین ترتیب نوشته شود تنباکو و توتون که مالیات غیر مستقیم از آن ها اخذ میگردد
سالار معظم - مقصود بنده از این پیشنهاد حذف تریاک است لازم هم نیست مضرات تریاک را عرض کنم زیرا این مسئله حقیقه نژاد ایرانی را فاسد میکند از این جهت مالیات غیر مستقیمی که امروزه برای او بسته شده فقط برای مصرف داخلی است و برای مصرف خارجی نیست و اگر تحصیل باشد بر مصرف کننده تحمیل میشود اگر قانع نشدند بر عایدات دولت اضافه میشود و اگر قانع شدند برای نژاد ایرانی مفید است

وعقیده بنده این است که در اینجا تریاک مجزا شود و این مع صادرات نخواهد بود و شاید علت ترتیب بین المللی آنرا بکنی منع کنند از این جهت ما نباید از مصرف داخلی که بحال ایرانی مضراست یک تشویقی کرده باشیم

رئیس - آئی حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده تصور میکنم پس از توضیحات آقای مدرس آقای سالار معظم پیشهاد خود را پس بگیرند و حالا که پس نگرفتند بنده مجبورم عرض کنم تمام ترتیباتی که تریاک هر جلسه یک عنوان تعلق میگیرد تمام برای این است که صادرات ما کمتر شود و با این نظریه بنده بکلی مخالف هستم و همانطور که آقای مدرس فرمودند مادمی که میخرند و مشتری دارد ما باید بکاریم و صادراتمان را زیاد کنیم عمده صادرات ما همین مسئله تریاک است و اینهم که فرمودند تریاک را ضایع نمیکند این حرف عامی ندارد زده شود این است که بنده بکلی با این پیشهاد مخالفم

معاون وزارت مالیه - راجع به این مالیاتی که اینجا صحبت میشود آقایان باید بدانند که مالیات جدیدی پیشهاد نمیشود الا معمول ما در وزارت مالیه این است که از عایدی مالک عشر میگیریم تریاک هم جزو جنس منظور است

حاج میرزا مرتضی - در کرمان نمیگیرند

معاون وزارت مالیه - حالا اگر از کرمان نمیگیرند بنده نمیدانم ولی در سایر جاها که بنده اطلاع دارم گرفته میشود

محصل تریاک جزو صیفی محسوب میشود و اگر اینجا ما تریاک را از مالیات معاف کنیم مثل این است که یک مالیاتی را دولت لغو کند و اما راجع به تجارت خارجی که آقایان اظهار فرمودند باید متذکر شد این چیزی که در کمرک از تریاک میگیرند خیلی قلیل است و شاید صدی چهار بشود

کمان میکنم این چیزهای قلیل همانطور که تابعال مانع خروج تریاک نشده است از این بیعدهم نشود و اگر این اقدام را مجلس قبول کند حسن اثری نخواهد داشت

رئیس - باید رای بگیریم بقابل توجه بودن پیشهاد آقای سالار معظم آقایانی که این پیشهاد را قابل توجه میدانند قیام بفرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد (پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصغهبانی بهوضون ذیل قرائت شد)

بنده پیشهاد میکنم که ابریشم مطلقاً از مالیات معاف شود (پیشنهاد آقای دستغیب شرح ذیل قرائت شد)

شیخ الاسلام اصغهبانی

بنده پیشهاد میکنم بنده هم علاوه شود دست غیب (همه بین نمایندگان)

مخبر - پیشنهاد آقای شیخ الاسلام که رد شد شامل سه فقره بود یکی اینکه یک کلمه (و غیره) بعد از مالیات غیر مستقیم علاوه کرده بودند و بعد و مشروط کرده بودند تخم نوغان ایرانی و ابریشم تنها را پیشهاد نکرده بودند از این جهت رد شده محسوب نیست لهذا این قسمت را بنده قبول میکنم

(پیشنهاد آقایان سردار معتمد و سپهبد اعظم نیز شرح ذیل خوانده شد)

بنده گان پیشنهاد می نمایم که از باغات توت که برای عمل آوردن ابریشم دائر می شود برای تشویق مالکنین و ترقی محصول ازادای عشر مالیات معاف باشد

سردار معتمد - این همین پیشهادی است که آقای شیخ الاسلام کردند نهایت در اینجا اسم نوغان نوشته نشده است و راه صحیحش هم این است که باغ توت را مستثنی کنند همانطور که آقای مخبر قبول کردند در کمیسیون مذاکره کنیم تا قبول شود

مخبر - بنده تصور میکنم نمیتوانم هم باغات را معاف کرد هم خود ابریشم را مقصود بنده از قبول کردن آن مالیات این بود که تشویق شود اگر چه این ضرری است برای دولت و توسعه این عمل برای دولت مفید است مخصوصاً بنده ابریشم را قبول کردم حالا اگر بنا باشد پیشهاد آقایان را قبول کنم آنوقت باید پیشهاد آقای شیخ الاسلام را کنار گذاشت حالا هر کدام را که آقایان بهتر میدانند بنده قبول میکنم

شیخ الاسلام - بنده مسترد میدارم چون آقایان بصیرترند اینجا قید شود باغات توت

مخبر - این دو پیشهاد اخیر را مراجمه بفرمایند بکمیسیون رئیس - یک پیشنهادی هم از آقای دستغیب است راجع به پنبه

مخبر - بنده تصور میکنم اگر باین رویه پیش برویم تمام امتعه که صادره دارد ما آنرا باید مستثنی کنیم باین جهت بنده از آقایان سپهبد اعظم و سردار معتمد آقای شیخ الاسلام تقاضا میکنم پیشهاد خود را پس بگیرند و به اصل ماده رای بگیریم

سردار معتمد - بنده هم مسترد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای دستغیب را چه میکنید؟ مخبر - قبول دارم (پیشنهاد آقای دستغیب شرح ذیل قرائت شد)

از عوارض غیر مستقیم معاف خواهد بود بنده تقاضا میکنم این قسمت که نوشته تریاک از عوارض غیر مستقیم معاف خواهد بود مجزا شود بعد تریاک و بعد توتون در هر یک علیحده رای گرفته شود

رئیس - بسیار خوب اینطور رای گرفت میشود ولی یک پیشنهاد دیگر نیز شده که بایستی قرائت شود (پیشنهاد آقای عماد الملک شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده (۸) از تریاک و توتون و پنبه و کتان و درختهای که بجهت تخم نوغان غرس میشود از عایدان خالص مالک صدی پنج مالیات گرفته شود

رئیس - جایش اینجا نیست در ماده اول است

عماد الملک - مقصود آقایان اینست که معاف شود مقصود بنده این است که نصف از هر گونه عوارض مستقیم معاف خواهد بود

آقایانی که این قسمت را تصویب می کنند قیام بفرمایند

رئیس - نمیشود تقاضا کردند تجزیه عماد الملک - مقصود آقایان اینست که معاف شود مقصود بنده این است که نصف از هر گونه عوارض مستقیم معاف خواهد بود

آقایانی که این قسمت را تصویب می کنند قیام بفرمایند

رئیس - تصویب نشده حالا رای می گیریم باین ترتیب تریاک که مالیات غیر مستقیم از آن اخذ میگردد از هر گونه عوارض مستقیم معاف خواهد بود

آقایانی که این قسمت را تصویب می کنند قیام بفرمایند

رئیس - تصویب شد

بنده تصور میکنم دو سال زیاد باشد و عقیده ام فیما بین پنج سال این هفت سال است دیگر از هفت سال زیادتر بعقیده بنده صحیح نیست و عبارت در باب املاکی هم که در تحت تأثیر حوادث اختلالی پیدا کرد تصور میکنم یک قدری عبارت ناقص باشد و همچنین املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخص عایدی عادی تنزل کرده باشد ممکن است ۵ سال قبل از این یک ملکی در تأثیر حوادث عایداتش نقصی بهم رسانیده باشد و هشت سال دیگر که آخر مدت میزنی است آنوقت میزنی میکند در ضمن این هشت سال شاید سال دیگر آباد نشده باشد و مناقش کامل شده باشد آنوقت هفت سال دیگر معاف باشد

(بعضی گفتند سه سال) املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها در موقع مخبری مثلا هشت سال دیگر است نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود بنظر بنده یک استفاده سوئی از این ماده می شود کرد یعنی ملکی که پنج سال قبل در تأثیر حواب خراب شده و سر هشت سال که مدت مخبری است آماده باشد باز سه سال باید معاف باشد یقیناً منظور نظر کمیسیون یک چنین چیزی نبوده است

مخبر - آقای شیخ الاسلام یک فرضی فرمودند و اعتراض کردند ملکی که از صدی هشتاد عایدات خود را از دست داد تا هشت سال مالیات بدولت نمیدهد نباید تقاضای مخبری میکند وقتی که مخبری کردند آنوقت از تاریخ میزنی تا سه سال به او تخفیف میدهد و از تاریخی که میزنی میکنند و معلوم می شود به دو خمس عایدات تنزل کرد و سه سال به او تخفیف میدهند تا عایدی پیدا کند و ملکش آباد شود مربوط به آن میزنی عمومی نیست میزنی خصوصی است

رئیس - آقای سدید الملک (اجازه)

سدید الملک - برای املاک - مسلوب المقتمه دو سال خیلی خوب است زیرا باید آباد کند و انتفاع ببرد ولی در آن املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها به خمس عایدی عادی تنزل کرده نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

یک وقت یک ملکی فرضاً صد خروار عایدی داشته و تا سه سال هم نتوانسته او را آباد کند علاوه بر این بعضی از این املاک مال اشخاص خورده مالک است در اینصورت حال اول را پیدا میکند خوبست پنج سال معین بشود اما اینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند اگر آنرا امضاء کردند از مقام محترم مجلس استدعا میکنم قبل از اینکه کمیسیون متکرات قابل توجه بودن یا نبودن او را راپرت بدهند مثل مالیات سر شماری که چند نفر از نمایندگان امضاء کرده بودند و ولی

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصغهبانی (اجازه)

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

بنده تصور میکنم دو سال زیاد باشد و عقیده ام فیما بین پنج سال این هفت سال است دیگر از هفت سال زیادتر بعقیده بنده صحیح نیست و عبارت در باب املاکی هم که در تحت تأثیر حوادث اختلالی پیدا کرد تصور میکنم یک قدری عبارت ناقص باشد و همچنین املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخص عایدی عادی تنزل کرده باشد ممکن است ۵ سال قبل از این یک ملکی در تأثیر حوادث عایداتش نقصی بهم رسانیده باشد و هشت سال دیگر که آخر مدت میزنی است آنوقت میزنی میکند در ضمن این هشت سال شاید سال دیگر آباد نشده باشد و مناقش کامل شده باشد آنوقت هفت سال دیگر معاف باشد

(بعضی گفتند سه سال) املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها در موقع مخبری مثلا هشت سال دیگر است نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود بنظر بنده یک استفاده سوئی از این ماده می شود کرد یعنی ملکی که پنج سال قبل در تأثیر حواب خراب شده و سر هشت سال که مدت مخبری است آماده باشد باز سه سال باید معاف باشد یقیناً منظور نظر کمیسیون یک چنین چیزی نبوده است

مخبر - آقای شیخ الاسلام یک فرضی فرمودند و اعتراض کردند ملکی که از صدی هشتاد عایدات خود را از دست داد تا هشت سال مالیات بدولت نمیدهد نباید تقاضای مخبری میکند وقتی که مخبری کردند آنوقت از تاریخ میزنی تا سه سال به او تخفیف میدهد و از تاریخی که میزنی میکنند و معلوم می شود به دو خمس عایدات تنزل کرد و سه سال به او تخفیف میدهند تا عایدی پیدا کند و ملکش آباد شود مربوط به آن میزنی عمومی نیست میزنی خصوصی است

رئیس - آقای سدید الملک (اجازه)

سدید الملک - برای املاک - مسلوب المقتمه دو سال خیلی خوب است زیرا باید آباد کند و انتفاع ببرد ولی در آن املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها به خمس عایدی عادی تنزل کرده نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

یک وقت یک ملکی فرضاً صد خروار عایدی داشته و تا سه سال هم نتوانسته او را آباد کند علاوه بر این بعضی از این املاک مال اشخاص خورده مالک است در اینصورت حال اول را پیدا میکند خوبست پنج سال معین بشود اما اینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند اگر آنرا امضاء کردند از مقام محترم مجلس استدعا میکنم قبل از اینکه کمیسیون متکرات قابل توجه بودن یا نبودن او را راپرت بدهند مثل مالیات سر شماری که چند نفر از نمایندگان امضاء کرده بودند و ولی

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصغهبانی (اجازه)

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

بنده تصور میکنم دو سال زیاد باشد و عقیده ام فیما بین پنج سال این هفت سال است دیگر از هفت سال زیادتر بعقیده بنده صحیح نیست و عبارت در باب املاکی هم که در تحت تأثیر حوادث اختلالی پیدا کرد تصور میکنم یک قدری عبارت ناقص باشد و همچنین املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخص عایدی عادی تنزل کرده باشد ممکن است ۵ سال قبل از این یک ملکی در تأثیر حوادث عایداتش نقصی بهم رسانیده باشد و هشت سال دیگر که آخر مدت میزنی است آنوقت میزنی میکند در ضمن این هشت سال شاید سال دیگر آباد نشده باشد و مناقش کامل شده باشد آنوقت هفت سال دیگر معاف باشد

(بعضی گفتند سه سال) املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها در موقع مخبری مثلا هشت سال دیگر است نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود بنظر بنده یک استفاده سوئی از این ماده می شود کرد یعنی ملکی که پنج سال قبل در تأثیر حواب خراب شده و سر هشت سال که مدت مخبری است آماده باشد باز سه سال باید معاف باشد یقیناً منظور نظر کمیسیون یک چنین چیزی نبوده است

مخبر - آقای شیخ الاسلام یک فرضی فرمودند و اعتراض کردند ملکی که از صدی هشتاد عایدات خود را از دست داد تا هشت سال مالیات بدولت نمیدهد نباید تقاضای مخبری میکند وقتی که مخبری کردند آنوقت از تاریخ میزنی تا سه سال به او تخفیف میدهد و از تاریخی که میزنی میکنند و معلوم می شود به دو خمس عایدات تنزل کرد و سه سال به او تخفیف میدهند تا عایدی پیدا کند و ملکش آباد شود مربوط به آن میزنی عمومی نیست میزنی خصوصی است

رئیس - آقای سدید الملک (اجازه)

سدید الملک - برای املاک - مسلوب المقتمه دو سال خیلی خوب است زیرا باید آباد کند و انتفاع ببرد ولی در آن املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها به خمس عایدی عادی تنزل کرده نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

یک وقت یک ملکی فرضاً صد خروار عایدی داشته و تا سه سال هم نتوانسته او را آباد کند علاوه بر این بعضی از این املاک مال اشخاص خورده مالک است در اینصورت حال اول را پیدا میکند خوبست پنج سال معین بشود اما اینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند اگر آنرا امضاء کردند از مقام محترم مجلس استدعا میکنم قبل از اینکه کمیسیون متکرات قابل توجه بودن یا نبودن او را راپرت بدهند مثل مالیات سر شماری که چند نفر از نمایندگان امضاء کرده بودند و ولی

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصغهبانی (اجازه)

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

بنده تصور میکنم دو سال زیاد باشد و عقیده ام فیما بین پنج سال این هفت سال است دیگر از هفت سال زیادتر بعقیده بنده صحیح نیست و عبارت در باب املاکی هم که در تحت تأثیر حوادث اختلالی پیدا کرد تصور میکنم یک قدری عبارت ناقص باشد و همچنین املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخص عایدی عادی تنزل کرده باشد ممکن است ۵ سال قبل از این یک ملکی در تأثیر حوادث عایداتش نقصی بهم رسانیده باشد و هشت سال دیگر که آخر مدت میزنی است آنوقت میزنی میکند در ضمن این هشت سال شاید سال دیگر آباد نشده باشد و مناقش کامل شده باشد آنوقت هفت سال دیگر معاف باشد

(بعضی گفتند سه سال) املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها در موقع مخبری مثلا هشت سال دیگر است نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود بنظر بنده یک استفاده سوئی از این ماده می شود کرد یعنی ملکی که پنج سال قبل در تأثیر حواب خراب شده و سر هشت سال که مدت مخبری است آماده باشد باز سه سال باید معاف باشد یقیناً منظور نظر کمیسیون یک چنین چیزی نبوده است

مخبر - آقای شیخ الاسلام یک فرضی فرمودند و اعتراض کردند ملکی که از صدی هشتاد عایدات خود را از دست داد تا هشت سال مالیات بدولت نمیدهد نباید تقاضای مخبری میکند وقتی که مخبری کردند آنوقت از تاریخ میزنی تا سه سال به او تخفیف میدهد و از تاریخی که میزنی میکنند و معلوم می شود به دو خمس عایدات تنزل کرد و سه سال به او تخفیف میدهند تا عایدی پیدا کند و ملکش آباد شود مربوط به آن میزنی عمومی نیست میزنی خصوصی است

رئیس - آقای سدید الملک (اجازه)

سدید الملک - برای املاک - مسلوب المقتمه دو سال خیلی خوب است زیرا باید آباد کند و انتفاع ببرد ولی در آن املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها به خمس عایدی عادی تنزل کرده نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

یک وقت یک ملکی فرضاً صد خروار عایدی داشته و تا سه سال هم نتوانسته او را آباد کند علاوه بر این بعضی از این املاک مال اشخاص خورده مالک است در اینصورت حال اول را پیدا میکند خوبست پنج سال معین بشود اما اینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند اگر آنرا امضاء کردند از مقام محترم مجلس استدعا میکنم قبل از اینکه کمیسیون متکرات قابل توجه بودن یا نبودن او را راپرت بدهند مثل مالیات سر شماری که چند نفر از نمایندگان امضاء کرده بودند و ولی

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصغهبانی (اجازه)

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

بنده تصور میکنم دو سال زیاد باشد و عقیده ام فیما بین پنج سال این هفت سال است دیگر از هفت سال زیادتر بعقیده بنده صحیح نیست و عبارت در باب املاکی هم که در تحت تأثیر حوادث اختلالی پیدا کرد تصور میکنم یک قدری عبارت ناقص باشد و همچنین املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها بخص عایدی عادی تنزل کرده باشد ممکن است ۵ سال قبل از این یک ملکی در تأثیر حوادث عایداتش نقصی بهم رسانیده باشد و هشت سال دیگر که آخر مدت میزنی است آنوقت میزنی میکند در ضمن این هشت سال شاید سال دیگر آباد نشده باشد و مناقش کامل شده باشد آنوقت هفت سال دیگر معاف باشد

(بعضی گفتند سه سال) املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها در موقع مخبری مثلا هشت سال دیگر است نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود بنظر بنده یک استفاده سوئی از این ماده می شود کرد یعنی ملکی که پنج سال قبل در تأثیر حواب خراب شده و سر هشت سال که مدت مخبری است آماده باشد باز سه سال باید معاف باشد یقیناً منظور نظر کمیسیون یک چنین چیزی نبوده است

مخبر - آقای شیخ الاسلام یک فرضی فرمودند و اعتراض کردند ملکی که از صدی هشتاد عایدات خود را از دست داد تا هشت سال مالیات بدولت نمیدهد نباید تقاضای مخبری میکند وقتی که مخبری کردند آنوقت از تاریخ میزنی تا سه سال به او تخفیف میدهد و از تاریخی که میزنی میکنند و معلوم می شود به دو خمس عایدات تنزل کرد و سه سال به او تخفیف میدهند تا عایدی پیدا کند و ملکش آباد شود مربوط به آن میزنی عمومی نیست میزنی خصوصی است

رئیس - آقای سدید الملک (اجازه)

سدید الملک - برای املاک - مسلوب المقتمه دو سال خیلی خوب است زیرا باید آباد کند و انتفاع ببرد ولی در آن املاکی که در تحت تأثیر حوادث عایدات آنها به خمس عایدی عادی تنزل کرده نامت سه سال از پرداخت مالیات معاف خواهد بود

یک وقت یک ملکی فرضاً صد خروار عایدی داشته و تا سه سال هم نتوانسته او را آباد کند علاوه بر این بعضی از این املاک مال اشخاص خورده مالک است در اینصورت حال اول را پیدا میکند خوبست پنج سال معین بشود اما اینکه آقای شیخ الاسلام فرمودند اگر آنرا امضاء کردند از مقام محترم مجلس استدعا میکنم قبل از اینکه کمیسیون متکرات قابل توجه بودن یا نبودن او را راپرت بدهند مثل مالیات سر شماری که چند نفر از نمایندگان امضاء کرده بودند و ولی

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصغهبانی (اجازه)

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - تصویب شد

رئیس - به کمیسیون مبتکرات ارجاع می شود و در آنجا يك توضیحاتی هم از طرف دولت خواسته خواهد شد .

جلسه آینده هم روز شنبه پانزدهم موضوع مذاکرات بقیه همین لایحه ممیزی آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی - بنده میخواستم از کفیل وزارت داخله سؤال کنم که چند روز قبل دیده شد که یکمده از آژانها درب مجلس جمع شده و بواسطه فرط استیصال تقاضای پرداخت حقوق معوقه خود را می نمودند روز بعد پراکنده شدند لکن بنده شنیدم یکمده از آنها را گرفته و توقیف کردند بنده میخواستم از کفیل وزارت داخله سؤال کنم که دولت يك فکری برای پرداخت حقوق معوقه آنها کرده است یا نه و در هر صورت علت توقیف بعضی از آنها چه بوده است تقصیر آنها چه بوده است آیا تظلم آنها بمجلس بوده است

کفیل وزارت داخله - همینطور که آقای کازرونی فرمودند یکمده قبلی از آژانها در جلوی بهارستان اجتماع کرده بودند بنده مأمور شدم بروم ببینم تقاضای آنها چیست بعد چند نفر از آنها را خواستم و از آنها سؤالاتی کردم آنها اظهار میکردند که راجع بتعویق حقوقشان نگران هستند بنده همینقدر بآنها اطمینان دادم که هر چه زود تر حقوق معوقه آنها پرداخته میشود و رئیس کل مالیه يك ترتیبی در حقوقات داده است و آن این بوده است که حقوق ادارات را از اول جدیدی مرتباً بپردازد و راجع بآنچه که از سابق باقی است يك تفراری بدهد ولی راجع بنظمیه بخصوص آن قرارداد نشده است ولی برای اینکه آژانها که شب و روز مشغول خدمت هستند راحت باشند چون ممکن نبود که بکمرتبه حقوق معوقه آنها پرداخت شود و دولت هم توجه کامل نسبت بآنها دارد و امیدوارم که نگرانی آنها را از این حیث رفع نماید و شب آنروز هم از طرف اداره منظمیه تا کید شد که آژانها هر چه زود تر سر خدمت بروند و آنها هم رفتند و مشغول شدند اما نظر باینکه این ترتیب اجتماع از طرف آژانها که خودشان مأمور حفظ انتظام هستند صورت خوبی ندارد و چون لازم بوده است يك تحقیقاتی هم بشود چند نفر آنها را برای یاره تحقیقات بنظمیه جلب کردند و مشغول تحقیق هستند و البته پس از تمام شدن تحقیقات مستخلص میشوند لکن از طرف دیگری لازم میدانم تذکر بدهم يك اداره که حقوق را از روی استحقاق میگیرد حقیقتاً خدمت میکند اداره منظمیه است که کاملاً ادای وظیفه خود را میکند و در نتیجه زحمتی که دارد حقوق میگیرد و حقیقتاً بطوری وظایف خود را انجام میدهند و اطمینانبخش است و کاملاً رعایت تکالیف را که بآنها موكول

شده می نمایند بعلاوه آژانها مردمان بسیار فقیر و از حیث معاش آنها معاشیکه بایستی بوسیله ماهی ۱۵ تومان اداره شود با يك عده کلفت خیلی در مضیقه هستند لیکن چون بنده مطمئنم که دولت خودش این مسائل را حل کرده امیدوارم هر چه زود تر بوجه اكمال حقوق آنها پرداخته شود

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - دیشب یا پریشب آقای معاون وزارت مالیه در مجلس رسماً يك لایحه قانونی را که از طرف دولت فرستاده شده بود و در کمیسیون بودجه تصویب شده بود راجع بحقوق شاهدگان بلا فصل استرداد کردند و امروز رقمه از آقای رئیس الوزراء بمقام ریاست رسیده است که بکمیسیون مراجعه فرموده اند و تقاضا میکنند مجلس هر چه زود تر راجع بحقوق شاهدگان تکلیفی معین کند مطالعه و مقایسه آن با آن لایحه و راپرت کمیسیون يك تناقض را تولید میکند و بنده نمیدانم این تناقض برای چیست يك تفاوتی هم در عده است در لایحه اول که راپرت آن از کمیسیون صادر شده بود راجع بشش نفر از شاهدگان بود در این رقمه که تا کید در گذراندن آن شده فقط اسم چهار نفر برده شده تصور میکنم میل بتجزیه داشته اند و خواسته اند تجزیه شود لیکن آقایان تصدیق میفرمایند وظیفه کمیسیون قبول این قسم تجزیه نیست وقتی دولت يك لایحه را استرداد کرد باید لایحه را بطرز جدید بمجلس بفرستند تا مجدداً بکمیسیون مراجعه بشود کمیسیون در آن مطالعه نماید والا کمیسیون تکلیفی ندارد

رئیس - کمیسیون تکلیف دارد برای اینکه رئیس دولت لایحه را استرداد نکرده است بلکه وزیر مالیه مسترد نموده است و آن لایحه کماکان بحال خود باقی است منتهی حالا رئیس دولت مینویسد که اسامی دو نفر را که یکی امیر کبیر و یکی عضد السلطان باشد از این لایحه خارج کنند و نسبت بدیگران همان راپورتیکه کمیسیون داده است بمعرض مجلس برسد چون لایحه را که دولت می فرستد بایستی وزیر و رئیس الوزراء هر دو استرداد کنند و اینجا فقط وزیر مالیه استرداد کرده اند و از وقتی که مجلس افتتاح شده است بنا بر این بوده هر لایحه که می آید و هر لایحه که مسترد می شود باید با تصویب و تصدیق رئیس الوزراء باشد این بود که آقای وزیر مالیه استرداد آنرا تقاضا کردند ولی در ثانی آقای رئیس الوزراء تقاضا کردند که اسم دو نفر از لایحه خارج شود و راپرت کمیسیون راجع بسایر آقایان شاهدگان بمجلس بیاید

نصرت الدوله - پس رقمه آقای وزیر مالیه را باید موقوف کرد و رقمه آقای رئیس الوزراء را مدرك قرار داد و تجزیه را هم که تقاضا کرده بودند کمیسیون خواهد نمود

رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

دست غیب - سال نزدیک است تمام بشود و هنوز تکلیف بودجه معارف معلوم نشده است باین جهت بنده از آقای مخبر کمیسیون بودجه سؤال میکنم که سبب تأخیر بودجه معارف چیست ؟

مدیران مدارس معطل هستند و هر روز هم آقایان فریاد می زنند که یگانهاراه نجات ایران معارف است و چون حرفها از فضای دهان بیرون می آید و عملی نمیشود این است که عرض میکنم بودجه معارف مقدم بر بودجه است

نصرت الدوله مخبر کمیسیون بودجه - در اینجا مکرراً عرض کردم که علت تأخیر بودجه معارف چه بوده است ولی فعلاً کمیسیون بودجه معارف را تمام کرده است و چند روز است که در تحت طبع است و میخواستم بآقای دست غیب تذکر بدهم که باقی بودجه ها هم از مجلس نگذشته است که ما بودجه معارف را عقب انداخته باشیم دیگر اینکه بودجه اعتباری که تصویب شده مجری است و مدیران مدارس و معارف معطل نیستند حالا اگر جزئی تفاوتی در بودجه جدید با آن بودجه قدیم است این مطلب اساسی بودجه مدارس و معارف را تاخیر نمی اندازد و امیدوارم تا دو سه روز دیگر جزء دستور گذاشته شود و با موافقت آقای دستغیب از تصویب مجلس بگذرد

(مجلس دوساعت از شب گذشته ختم شد)
رئیس مجلس - مؤتمن الملك

جلسه ۲۳۶

**صورت مشروح مجلس
یوم شنبه دوازدهم حوت
۱۳۰۱ مطابق پانزدهم شهر
رجب ۱۳۴۱**

(مجلس تقریباً دوساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای مدرس تشکیل گردید)

صورت مجلس یوم چهارشنبه نهم حوت را آقای امیر ناصر قرائت نمودند
نایب رئیس - آقای قوام الدوله (اجازه)

قوام الدوله - بنده را در صورت جلسه غائب بدون اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده بتوسط آقای مستشار بمقام محترم ریاست اطلاع داده بودم .

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - درخواست اجازه آقای قوام الدوله بکمیسیون نیامده است والا کمیسیون مطابق معمول اجازه میداد .

(اجازه)

مستشار السلطنه - آقای قوام الدوله شرحی مرقوم فرمودند و بنده هم بمقام محترم